

ZEVEN BRIEVEN VAN JEZUS

Opgeschreven door de apostel Johannes in
Openbaring 1-3

Ds. A.A. Leenhouts

Uitgesproken in 1973, 1979, 1980
Redactionele bewerking S.B. Leenhouts-van der Kruijt 2013

GETUIGENIS
EN EENHEID

DEEL II

ZEVEN BRIEVEN VAN JEZUS

Opgeschreven door de apostel Johannes in
Openbaring 1-3

DEEL II

Ds. A.A. Leenhouts

Uitgesproken in 1973, 1979, 1980
Redactionele bewerking: S.B. Leenhouts - van der Kruijt - 2013

GETUIGENIS EN EENHEID

Stichting Getuigenis en Eenheid
Postbus 64814, 2506 CE Den Haag
info@getuigeniseneenheid.nl
www.getuigeniseneenheid.nl

© Ds. A.A. Leenhouts
Zeven Brieven van Jezus (1973, 1979, 1980)
Redactionele bewerking september 2024

INHOUD DEEL I

Verantwoording	4
Voorwoord	5
De verschijning op Patmos	7
Brief aan Epheze	20
Brief aan Smyrna	31
Brief aan Pérgamum	40

INHOUD DEEL II

Brief aan Thyatíra	53
Brief aan Sardes	66
Brief aan Philadélphia	76
Brief aan Laodicéa	89

BRIEF AAN THYATÍRA*

“En schrijf aan de engel der gemeente te Thyatíra:

Dit zegt de Zoon Gods, die ogen heeft als een vuurvlam en diens voeten zijn als koperbrons: Ik weet uw werken en uw liefde, en geloof en dienstbetoon, en uw volharding en uw laatste werken, die meer zijn dan de eerste. Maar Ik heb tegen u, dat gij de vrouw Izebel laat begaan, die zegt, dat zij profetes is, en zij leert en verleidt mijn knechten om te hoereren en afgodenoffers te eten. En Ik heb haar tijd gegeven om zich te bekeren, maar zij wil zich niet bekeren van haar hoererij. Zie, Ik werp haar op het ziekbed en hen, die met haar overspel bedrijven, breng Ik in grote verdrukking, indien zij zich niet van haar werken bekeren. En haar kinderen zal Ik de dood doen sterven en alle gemeenten zullen inzien, dat Ik het ben, die nieren en harten doorzoek; en Ik zal u vergelden, een ieder naar uw werken. Doch Ik zeg tot u allen, die voorts te Thyatíra zijt, en deze leer niet hebt en die niet, gelijk zij zeggen, de diepten des satans hebt leren kennen: Ik leg u geen anderen last op. Maar wat gij hebt, houdt dat vast, totdat Ik gekomen ben.

En wie overwint en mijn werken tot het einde toe bewaart, hem zal Ik macht geven over de heidenen; en hij zal hen hoeden met een ijzeren staf, als aardewerk worden zij verbrijzeld, gelijk ook Ik van mijn Vader ontvangen heb, en Ik zal hem de morgenster geven.

Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.”

(Openbaring 2:18-29)

* Datum preek: 05-10-1979

BRIEVEN EEN AFSPIEGELING VAN DE GANG DER WERELDGESCHIEDENIS?

Bij veel voorgangers, predikanten en bijbeluitleggers is wel de vraag gerezen of zich in de orde van de brieven aan de zeven Klein-Aziatische gemeenten ook de gang van de wereldgeschiedenis afspiegelt. Dus niet alleen in wat er volgt na de tekst uit Openbaring 4:1: *“Klim hierheen op en Ik zal u tonen, wat na dezen geschieden moet”*, maar ook in de daarvoor liggende hoofdstukken 2 en 3. De vraag is dan of deze brieven eveneens chronologisch meegaan met de situaties in het wereldgebeuren, tot aan het einde. Veelal heerst dan de opvatting als zouden wij nu leven in de tijd van Laodicéa. Volgens deze opvatting wordt in deze laatste brief de toestand van onze dagen beschreven. Met name iemand als William Branham in Amerika, als ook veel voorgangers van de Assembly of God en van Pinkstergemeenten hangen deze gedachte aan.

Natuurlijk is er veel op te noemen uit het huidige christelijke en kerkelijke leven dat de trekken van Laodicéa vertoont, zoals de lauwheid, waarvan Jezus zegt: *“...Ik zal u uit mijn mond spuwen.”* (Openbaring 3:16) Maar om nu te zeggen dat daarmee alles voorbij is?

Neen.

Want daarin ligt de suggestie: We leven nú in de Laodicéa-tijd, dus de Heer komt spoedig. De consequentie van deze uitleg van de leer der laatste dingen is, dat deze brieven worden gebruikt om de gemeente voor te houden: Het christendom is om uit de mond te spuwen voor God.

Er rest alleen nog de opname der gemeente en verder niets.

Als wij voorbijgaan aan het intermezzogebeuren van Openbaring 10 kunnen we gemakkelijk tot deze eschatologische misvatting komen. De eindtijd echter, is opgesplitst in drie grote fasen.

Openbaring 8 en 9, waarin zes van de zeven engelen die voor God staan op hun bazuinen blazen, loopt uit op Openbaring 10, waarin een andere, sterke engel neerdaalt uit de hemel. Deze engel is bekleed met een wolk en de regenboog is op zijn hoofd en zijn gelaat is als de zon. (Openbaring 10:1)

In Openbaring 10 schijnt de zon.

De leeuw brult, de donderslagen klinken en de tempel wordt opgericht. (Openbaring 11:1)

Er komt dus nog een grote, onvoorstelbare opwekking, waarbij de Zoon van God Zich openbaart. Een wereldwijd reveil, waarbij Jezus Christus, voordat Hij op de wolken verschijnt, nog eenmaal het ganse mensdom voor de werkelijkheid van het kruis wil plaatsen. Vanuit de hemel gaat Hij nog eenmaal Zijn commentaar geven op de dingen – ook op de politieke constellaties van onze tijd. Hij schakelt het allemaal in om de gemeenten nog eenmaal te confronteren met de werkelijkheid van Zijn kruisdood en Zijn opstanding, en een derde Godsdag te geven, vol van Zijn opstandingskracht.

Als ik in het licht van het intermezzogebeuren van Openbaring 10 de brieven aan de Klein-Aziatische gemeenten bekijk, kom ik er een beetje anders mee uit dan hoe het over het algemeen wordt voorgesteld. En dan ben ik er heel voorzichtig mee om daarin zonder meer de lijn van de wereldgeschiedenis te leggen of te lezen. Aan de andere kant ben ik ook van mening dat we scherp in het oog moeten houden dat deze brieven wel in de eerste plaats, maar niet uitsluitend geschreven zijn voor de gemeenten, waaraan zij zijn gericht. Want in die eerste brief aan Efeze zien we hoe daarin héél de kerk, in al haar geledingen, wordt aangesproken. Het gaat daarin om Hem, die tussen de zeven gouden kandelaren wandelt. Daarmee is Efeze representatief gesteld voor het geheel van de kerk. In de brief aan Efeze wordt geschetst hoe het was in het begin, bij de eerste gang der gemeente Gods, en hoe Jezus hen vermaant in die eerste liefde te blijven.

Spoedig daarop volgt de onderdrukking door Nero en later door de andere Romeinse keizers, onder wie de gemeente van Smyrna veel te lijden had. Deze gemeente werd echt de ‘gemeente onder het kruis’.* Tot zover klopt het ook wel met de gang van de wereldgeschiedenis. Dit alles wordt nog nader uitgewerkt in hetgeen er tegen de gemeente van Pérgamum gezegd wordt. In Pérgamum ontstond afval van God, en werd door sommigen ook aan de valse leer der Nicolaieten vastgehouden. Die vervalsing van de leer gaat uiteindelijk zo ver, dat er in de gemeente een toestand ontstaat, zoals die hier in Thyatíra beschreven wordt.

IZEBEL

Het opschrift boven de brief aan Thyatíra is: *“Dit zegt de Zoon Gods, die ogen heeft als een vuurvlam en zijn voeten zijn als koperbrons.”* Verder gaat deze brief helemaal over het oordeel over Izebel, die zegt een profetes te zijn. (Openbaring 2:20) Dat hier de naam van Izebel genoemd wordt, duidt erop, dat daar een valse leer gangbaar was. Een valse profetie, die je met de naam ‘Izebel’ kunt typeren.

Izebel was de vrouw die koning Achab deed afhoereren van God, en die hem aanzette de muren van Jericho te herbouwen. Izebel was de vrouw, die paarden wilde hebben en een leger, en die een bos voor Baäl en Astarte liet inrichten en daarmee dreigde Israëel volledig seculier te maken. (1 Koningen 16:29-34)

Tegen deze vrouw in het Oude Testament moest de profeet Elia optreden.

Daarom, de hoererij die in de brief aan Thyatíra genoemd wordt, is ook Oudtestamentische beeldspraak van het gesecculariseerd zijn van het geheiligde volk van God, dat Hij gekocht heeft door het bloed

* De term: ‘onder het kruis’ stamt uit een tijd waarin christenvervolgung plaatsvond. Nog steeds is de uitdrukking voor vervolgte kerken: ‘kerken onder het kruis’.

van het Paaslam. Anders gezegd: De gemeente van Thyatira heeft zich - evenals het volk Israël in de dagen van Izebel - verslingerd aan de geest van deze wereld. En daarmee staat zij op hetzelfde geestelijke niveau als de heidenen die de Baäls en de natuurkracht dienden.

Daarover gaat het in deze brief.

Het is opvallend hoe toepasselijk deze brief is juist op ónze tijd. Thyatíra is – naar mijn overtuiging – bij uitstek de brief voor onze dagen, waarin het speciaal gaat om ‘de belijdenis van Jezus als de Zoon van God’.

De Wereldraad van Kerken, bijvoorbeeld, schrijft in zijn vaandel: “Jezus Christus, God en Zaligmaker”. Maar ondertussen mag je deze belijdenis interpreteren zoals je het zelf wilt. Bij de oprichting van de Wereldraad van Kerken bevond zich ‘Izebel’ aan de spits. Vrijzinnigen zaten aan de top. En zo doet de Wereldraad van Kerken mee met de geest van deze wereld, en wel zodanig, dat zij eigenlijk helemaal de kant van het communisme hebben gekozen, met collecten en al.

Jezus zegt tegen de gemeente van Thyatíra: “...Ik heb haar tijd gegeven om zich te bekeren, maar zij wil zich niet bekeren van haar hoererij. Zie, Ik werp haar op het ziekbed en hen, die met haar overspel bedrijven, breng Ik in grote verdrukking.”

Toen Elia eenmaal optrad, is het niet meegevallen voor Izebel. Haar einde was de ondergang. Ze is met heel haar familie uitgeroeid. (2 Koningen 9:8-10 en 30-37)

Ik wil hier niet te ver ingaan op de secularisatie van de kerkelijke wereld van nu. [A.D.1979]

De vrijzinnigheid in de Wereldraad van Kerken noemden wij al. Maar ook in de Rooms Katholieke Kerk vinden we seculiere trekken. Wie de paus een beetje volgt op zijn gangen, ontdekt daarin niet zoveel meer van de gestrengheid van het evangelie.

Als hij in Ierland spreekt, dan wijst hij wel de sociale distanties en oneffenheden aan als oorzaken van die toestand daar. Maar hij noemt niet de vreselijke structuur van de Rooms Katholieke Kerk, die er o.a. met haar inquisitie in het verleden mede debet aan is dat het daar zo fout is gegaan.

Net zo min heeft hij bij zijn bezoek aan het concentratiekamp Auschwitz-Birkenau erop gewezen dat ook het Vaticaan er een enorme schuld aan heeft dat daar zo'n Jodenvervolgning en vernietiging heeft plaatsgevonden.

Wat hij allemaal zegt, raakt niet de kern van de dingen. Dat komt omdat het hele Rooms- Katholieke systeem in wezen is gesecculariseerd – hoe oprecht Katholiek en gelovig de paus als persoon ook mag zijn.

Het Vaticaan gaf indertijd Europa prijs aan Napoleon,* en later aan Hitler,** en nu horen we hoe de paus, in zijn toespraak voor de Verenigde Naties, steun geeft aan de Palestijnen, zonder een alternatief voor Jeruzalem te wijzen. Over de toekomst van het Joodse volk werd en wordt door 'de stadhouder van Christus' niet gesproken. Bovendien zoekt de Rooms Katholieke Kerk toenadering tot de Wereldraad van Kerken.

Daar komt nog bij dat er een grote vermenging plaatsvindt met het Hindoeïsme en het Boeddhisme. Zij worden allen beschouwd als 'broeders', en het schijnt dat de Naam van Jezus er eigenlijk helemaal niet meer toe doet.

Ik kan in dit hele optreden niets anders zien dan 'Izebel'.

En dan lezen we in de brief aan Thyatíra: *“Dit zegt de Zoon Gods, die ogen heeft als een vuurvlam.”*

Die ogen kijken overal doorheen. Jezus proeft de harten en de nieren. Hij gaat tot de kern van de dingen om die te analyseren. En Hij noemt ook op wat er met Izebel gaat gebeuren. Hij gaat haar onder handen nemen: *“Zie, Ik werp haar op het ziekbed en hen, die*

* In 1801 sloot Paus Pius VII een concordaat met Napoleon

** In 1933 sloot Pacelli als kardinaal-staatssecretaris van het Vaticaan namens Paus Pius XI een concordaat met Hitler

met haar overspel bedrijven, breng Ik in grote verdrukking.

Als de werken Gods openbaar worden, dan werpt Hij 'Izebel' op het ziekbed, en allen die met haar afhoereren. Dat geldt ook alle dominees en pastoors die de Bijbel op cruciale punten hebben dichtgelaten, en die van God tijd hebben gekregen om zich te bekeren, maar het niet deden.

Men kan niet ontkennen dat deze tijd inderdaad óók trekken van Laodicea vertoont. Maar dit betekent niet dat alles is afgelopen. De bijbel leert hier dat God nog eens midden in de geschiedenis 'Izebel' op het bed gaat werpen en in grote verdrukking gaat brengen. Tegelijkertijd wordt hier gerefereerd aan Psalm 2: *"En wie overwint en mijn werken tot het einde toe bewaart, hem zal Ik macht geven over de heidenen; en hij zal hen hoeden met een ijzeren staf, als aardewerk worden zij verbrijzeld, gelijk ook Ik van mijn Vader ontvangen heb..."* (Openbaring 2:26)

De gemeente mag delen in de macht van Jezus Christus. De heidenen zullen geoordeeld worden en getroffen worden door de staf van de grote Koning.

Aan de Avondmaalstafel krijgen wij macht over politieke vraagstukken als 'Berlijn' en 'Jeruzalem', en over alle onderdrukking door dictatoriale systemen. Niet omdat wij zo graag willen heersen, maar krachtens Gods belofte.

In communistische systemen heerst angst, lafheid en uiterste gemeenheid. Het is vreselijk wat dissidenten in de gevangenissen allemaal moeten meemaken aan zware verhoren en psychische martelingen.

Al deze dingen zijn in wezen voortgekomen uit de 'profetieën' van 'Izebel'. En de diepere oorzaak hiervan ligt in het afdwalen van de gemeente Gods en het zich verslingeren aan de machten der duisternis.

Maar het Woord van God zal in al zijn volheid nog eenmaal

doorbreken in deze wereld. Er zal een gelovige gemeente opstaan, die ziet dat aan de Gekruisigde alle macht gegeven is in hemel en op aarde, en die gelooft dat Zijn Woord midden in de wereldgeschiedenis nog eens zal zegevieren. De leeuw zal brullen en er wordt een plan van God openbaar. Dan zal alle lafheid en gemeenheid door de ijzeren staf van Koning Jezus als aardewerk verbrijzeld worden.

De brief aan Thyatíra is een ontzagwekkende brief. De Heer zegt hierin tegen ons allen: “...*Ik ben het die nieren en harten doorzoek; en Ik zal vergelden, een ieder naar uw werken.*” Dit lijkt een beetje op de dag des oordeels. Daar zal het inderdaad een voorspel van zijn. “Doch Ik zeg tot u allen, die voorts te Thyatíra zijt, en deze leer niet hebt en die niet, gelijk zij zeggen, de diepten des satans hebt leren kennen: Ik leg u geen anderen last op. Maar wat gij hebt, houdt dat vast, totdat Ik gekomen ben. En wie overwint en mijn werken tot het einde toe bewaart, hem zal Ik macht geven over de heidenen; en hij zal hen hoeden met een ijzeren staf, als aardewerk worden zij verbrijzeld, gelijk ook Ik van mijn Vader ontvangen heb, en Ik zal hem de morgenster geven.” (*Openbaring 2:24-29*)

DE BLINKENDE MORGENSTER

Dit is de essentie, de kern: Aan het optreden van de Zoon van God tégen Izebel is verbonden, dat Hij Zijn gemeente die Hem wil volgen, en die niets anders wil dan Zijn bloed erkennen en bewaren totdat Hij komt, de blinkende morgenster zal geven.

De morgenster kondigt de nieuwe dag aan.

Er komt een derde dag.

Een dag van opstanding.

Een geweldige dag!

Als we in het licht hiervan vervolgens in de brief aan Sardes lezen: “*Ik weet uw werken, dat gij de naam hebt dat gij leeft, maar gij*

zijt dood”, dan sluit dat natuurlijk direct aan bij de grote opwekking die er is geweest en de afval die daarop volgde. Daarna komt dan ‘de ure der verzoeking’ voor de hele wereld, zoals dat beschreven is in de brief aan Philadélphia. (Openbaring 3:10) En ten slotte zien we in de brief aan Laodicéa een beschrijving van de laatste ronde van de wereldgeschiedenis.

Dit alles klopt met elkaar.

Ik geloof dus inderdaad dat de gang der wereldgeschiedenis verdisconteerd is in de opstelling van deze brieven, maar anders dan men doorgaans denkt. Naar mijn overtuiging beleven wij nu de ‘Izebel tijd’.

Dit alles moet ons de kracht van de hoop geven. Want God gaat ‘Izebel’ aanpakken, zoals Hij dat gedaan heeft in de dagen van Elia. Er bleef van Izebel niets over. Izebel had altijd op paarden vertrouwd, en verleidde Achab om er veel van aan te schaffen. Zoals zij hem ook aanzette om de muren van Jericho te herbouwen. Maar bij haar einde is haar bloed tegen de muren gespat en hebben paardenhoeven haar vertreden. De honden hebben haar vlees verslonden, opdat niemand zou zeggen: *Dit is Izebel*.

Haar identiteit was weg. Izebel ging de eeuwige duisternis in.

De apostel Petrus schrijft in zijn brief:

“En wij achten het profetische woord (daarom) des te vaster, en gij doet wèl, er acht op te geven als op een lamp, die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw harten.”

Toen Petrus sprak over de verheerlijking op de berg, heeft hij de blik gehad op de grote kracht en toekomst van onze Here Jezus Christus. Hij heeft gezien hoe midden in de wereldgeschiedenis, in de eindtijd, Jezus nog eenmaal zal verschijnen, geflankeerd door Mozes en Elia. Daarom gaf hij de vermaning mee: Let dan op het profetische woord,

dat zeer vast is, totdat de morgenster opgaat in uw harten.

Wat een rijke belofte!

GODS COMMENTAAR OP HET WERELDGEBEUREN

Nu zijn er in onze tijd twee crisispunten: Berlijn en Jeruzalem. Ten aanzien van Berlijn zal het de komende jaren tot een ontknoping moeten komen, maar die zal nooit los kunnen staan van die vreselijke bloedplas van de zes miljoen Joden die vermoord zijn.

Ook in het brandpunt Jeruzalem gaat het naar een ontvouwing toe, die de wereld verbaasd zal doen staan. Want God zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden. (Handelingen 2:19)

De Zoon van God is gegeven alle macht.

Het is niet toevallig dat in 1948 zowel Berlijn als Jeruzalem scheurden. En alleen in de oprichting van de ware oecumene, bij de gemeente die zich bij en in Zijn bloed wil verenigen, zal openbaar worden wat wij moeten doen.

Als ook christenen in Duitsland gaan zien dat de enige weg tot 'Wiedervereinigung' ligt in de oprichting van het koninkrijk van priesters aan Israël, en het besef doordringt dat zij één moeten worden in het bloed van het Lam, en dat zij het Joodse volk vanuit de ene Avondmaalstafel naar analogie van Jesaja 61 vrij moeten stellen voor hun Messiaanse taak, dan kan er juist vanuit Duitsland nog weleens een krachtige stimulans uitgaan voor de oprichting van het ene altaar des Heren.

De Heer is bij machte om deze omwenteling in Duitsland te geven.

Ik had eens een ervaring tijdens een bijeenkomst in Duitsland van de Amerikaanse evangelist O.T. Osborn. Het was meen ik in Krefeld. Osborn sprak voor een grote menigte. En ineens had ik mijn aandacht niet meer bij wat hij zei, maar zag ik in de geest de rookwolken van de crematoria, waarin de Joden werden vergast

en verbrand. Osborn verdween helemaal uit mijn gezicht. Ik zag alleen de concentratiekampen en de dichte, zwarte rookwolken, die omhooggingen. En tot mijn verbazing zag ik midden in die rookwolken zenders naar boven steken. Ik weet nog dat ik dacht: Mijn God, radiozenders uit de crematoria! Gaat U zo het kwaad omkeren ten goede?

Als Duitsers dan nog een keer in het gelid moeten springen, laten ze dan in het gelid springen voor Jezus. Laten hun Marken dan naar Jeruzalem vloeien, vanaf hun Avondmaalstafel, en laat er dan gezegd worden dat het volk dat hen heeft willen uitroeien, nu opstaat tot een nieuw besef. Wat zou het een genade zijn, als wij dit heilige vuur vanuit Holland mochten aansteken!

Ik heb de verwachting dat het in Duitsland politiek gezien uiterst gaat spannen. Maar ook dat de christenen daar door de Heilige Geest tot het inzicht komen: Is dit Gods heilsplan met het volk, dat door onze schuld geen andere uitweg meer zag dan terug te keren naar het Midden Oosten? En hebben wij nu eigenlijk de zwaarste taak om hen op te vangen vanuit de erkenning van het bloed van het Lam?

De werken Gods zijn zeer groot!

Laten wij niet wanhopen, ook niet als velen zeggen: *“Wie zal ons het goede doen zien?”*

Helaas heeft men in Nederland momenteel maar voor één ding aandacht: Gaan we een half procent in loon vooruit? Welke prijscompensatie krijgen we? Die vragen naar geld zijn niet onbelangrijk voor de modale werknemer, want uiteindelijk moeten zij ervan bestaan. Maar soms lijkt het erop alsof de horizon van ons volk niet verder reikt dan tot daar.

Ook in kerkelijk opzicht is elk enthousiasme om één te worden volledig gedooft. Dat was te voorzien, want het is onmogelijk om in de lijn van de Wereldraad van Kerken vrijzinnigen en gelovigen in één verband aan elkaar te voegen. In een ‘Samen op Weg’ proces worden

allerlei kunstgrepen toegepast, maar over het bloed van het Lam wordt niet gesproken. Evenmin wordt er een perspectief geopend op de bestemming van het Joodse volk, of zicht gegeven op de ontsluiting van de wereldgeschiedenis. Er wordt hooguit ‘geschaafd’ en ‘geslepen’ om de verschillende leerstellingen een beetje passend te krijgen. Wanneer dat uiteindelijk toch niet lukt, is op den duur alle enthousiasme verdwenen.

Het streven naar kerkelijke eenwording op die manier is ook gedoemd te mislukken, omdat het zó Gods bedoeling niet is. Bovendien wordt werkelijke profetie in de kiem gesmoord.

De grote kracht om de ‘stenen van het verbroken altaar’ bij elkaar te kunnen rapen, zal van Boven komen. Ook het ‘vuur van God’ dat op dit altaar zal neerkomen, komt van Boven.

Als dat gebeurt zal ook Israël zien: Wie de dingen zó aan de orde stelt, moet wel onze Messias zijn. De dorre doodsheerenden zullen tot leven komen en zij zullen zien de grote werken Gods.

De Heer is waarlijk opgestaan!

Jezus leeft!

Toen Hij tot Zijn discipelen zei: “Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen”, gaf hij hun deze opdracht in dit perspectief en in déze wetenschap: “Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde”. (Matthéüs 28:18,19) Hij zei dit juist met het oog op de zending. Dat betekent dat de Heer, als Hij het nodig vindt, ook op de politieke en andere gebeurtenissen in de wereld Zijn ‘commentaar’ geeft. Uiteindelijk heeft Hij de Apocalyps gegeven om Zijn dienstknechten te tonen wat na dezen geschieden zou. Het betekent heel veel als je als dienstknecht des Heren van Hem voorwetenschap mag krijgen op de dingen die gebeuren gaan.

In de gesprekken bij de instelling van het Heilig Avondmaal zegt Jezus tegen Zijn discipelen:

“...doch wanneer Hij komt, de Geest der waarheid, zal Hij u de weg wijzen tot de volle waarheid; want Hij zal niet uit Zichzelf spreken,

maar al wat Hij hoort, zal Hij spreken en de toekomst zal Hij u verkondigen.” (Johannes 16:13)

Hiermee geeft de Heer aan Zijn kinderen een groot privilege. Daarmee staan we niet te sidderen in de wereld, wat er ook gebeurt. Maar dan weten we: Welke stormen er ook zullen woeden, en hoeveel verwarring er rondom ons mag zijn, de Heer is waarlijk opgestaan en zal ons altijd de weg wijzen.

*“En zie, Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld.”
“... en Ik zal hem de morgenster geven.”*

“Wie een oor heeft die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.”

BRIEF AAN SARDES*

“En schrijf aan de engel der gemeente te Sardes:

Dit zegt Hij, die de zeven Geesten Gods en de zeven sterren heeft: Ik weet uw werken, dat gij de naam hebt, dat gij leeft, maar gij zijt dood. Wees wakker en versterk het overige, dat dreigde te sterven, want Ik heb geen van uw werken vol bevonden voor mijn God. Bedenk dan, hoe gij het ontvangen en gehoord hebt, en bewaar het en bekeer u. Indien gij dan niet wakker wordt, zal Ik komen als een dief, en gij zult niet weten, op welk uur Ik u zal overvallen. Doch gij hebt enkele personen te Sardes, die hun klederen niet hebben bezoedeld, en zij zullen met Mij in witte klederen wandelen, omdat zij het waardig zijn.

Wie overwint, zal aldus bekleed worden met witte klederen; en Ik zal zijn naam geenszins uitwissen uit het boek des levens, maar Ik zal zijn naam belijden voor mijn Vader en voor zijn engelen. Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeente zegt.”
(Openbaring 3:1-6)

FORMALISME

De brief aan Sardes sluit wonderwel aan bij de periode die we hebben getypeerd als de Thyatíra-tijd. We stelden vast dat – als in de brieven aan de zeven Klein-Aziatische gemeenten de grote lijn van de wereldgeschiedenis is verdisconteerd – de brief aan Thyatíra dan de periode moet zijn, waarin we nu leven. Immers, in onze dagen zien we overal de vervlakking en de valse synthese binnendringen in de kerken. In de Wereldraad van Kerken bijvoorbeeld, is de vermenging tussen orthodoxie en vrijzinnigheid volop aanwezig.

In de brief aan Thyatíra zegt de Heer: *“Ik heb tegen u, dat gij de vrouw Izebel laat begaan, die zegt, dat zij een profetes is, en*

* Datum preek: 02-11-1979

zij leert en verleidt mijn knechten ...” (Openbaring 2:20) Maar we zagen ook dat ‘Izebel’ in de Thyatíra-tijd door Christus onder handen genomen wordt. Hij is de Zoon van God, en op die basis gaat Hij Zijn gemeente terugroepen en tot eenheid brengen, en een Vredetijd doen doorbreken. Hij gaat een derde dag van opstanding en vernieuwing geven.

Als dat grote reveal echter opnieuw ineenstort en tenondergaat, laat Jezus door Johannes optekenen: *“Schrijf aan de engel der gemeente te Sardes: Dit zegt Hij, die de zeven Geesten Gods en de zeven sterren heeft. Ik weet uw werken, dat gij de naam hebt, dat gij leeft, maar gij zijt dood.”* (Openbaring 3:1)

Weer wordt hier de kerk in haar algemeenheid aangesproken, zoals in de eerste brief aan Efeze. Maar nu heet het: *“...gij hebt de naam, dat gij leeft, maar gij zijt dood.”*

Deze karakterisering van de gemeente te Sardes zou inderdaad uitnemend passen op de afval na de tijden van verkwikking, waarin de tot eenheid gebrachte gemeente des Heren een machtige herleving, een ‘derde dag van opstanding’, heeft mogen beleven. Deze typering geeft aan dat de gemeente vervallen is tot formalisme, veruiterlijking en versterving. Men gaat nog wel naar de kerk en viert nog wel het Avondmaal en er wordt ook nog wel gebeden, maar het gebeurt allemaal uit een soort automatisme. Het lijkt levend geloof te zijn, maar in werkelijkheid is het geloof dood.

We kunnen deze geloofssituatie wel enigszins vergelijken met de periode van koning Rehabeam, de zoon van Salomo. Koning Salomo ging nog met de gouden schilden naar de tempel. Maar zijn zoon Rehabeam was in verval geraakt, en dat was er de oorzaak van dat alle schatten van het huis des Heren geroofd werden door Sisak, de koning van Egypte, inclusief de gouden schilden. Toen maakte Rehabeam in plaats daarvan koperen schilden, en ging daarmee naar de tempel. (1 Koningen 14:25-28) Het leek nog op het goud van Salomo, maar het was slechts koper.

De situatie, zoals die beschreven is in de brief aan de gemeente van

Sardes, lijkt zo inderdaad naadloos aan te sluiten op de periode van Thyatira. Onmiddellijk op Sardes volgt dan Philadélphia en de ure der verzoeking die over de wereld komt. Daarbij komt ook de laatste ronde in zicht. En ten slotte ziet Laodicéa op het allerlaatste, op de tijd der voleinding.

SPOEDIGE WEDERKOMST?

De in sommige kringen wijd verbreide opvatting dat wij nu in de Laodicéa- tijd leven, en spoedig de wederkomst van Jezus moeten verwachten, is niet in overeenstemming met wat de Schrift zelf nog in uitzicht stelt voor de gemeente. Er is werkelijk nog een grote doorbraak van het koninkrijk Gods te verwachten. We mogen hoop hebben dat het gebed van Jezus om de Zijnen tot eenheid te brengen wordt verhoord. We mogen de verwachting hebben dat die tot eenheid gebrachte gemeente dan ook daadwerkelijk grote barmhartigheid aan het Joodse volk gaat bewijzen, waartoe Paulus ons oproept in Romeinen 11:31. We mogen geloven dat aldus ook het Joodse volk in een ‘derde godsdag van victorie’ zal opstaan (Romeinen 11:15 en 25),| waarna de wereld nog eenmaal mag herademen in de tijden van verkwikking. (Handelingen 3:21 en 15:14-18)

Dat er na de tijden van verkwikking nog weer een afval komt, is erg genoeg. Maar het betekent niet dat we nu al leven in de Laodicéa-tijd, in de tijd van het allerlaatste. We staan nog niet vlak voor de dag van de wederkomst en van de wederopstanding van degenen die al zijn heengegaan. We staan ook nog niet vlak voor de dag der eeuwigheid. Maar de periode waarin wij leven is er wel een voorspel van. Het is een onderpand van de voleinding.

De derde godsdag, die de tijden van herademing zal inluiden is de vervulling van Openbaring 10.

Soms wordt tegen dit getuigenis – waarmee ik toch werkelijk meen op de Schrift gefundeerd te zijn – bezwaar gemaakt met woorden als:

“Prachtig hoor, de gedachte dat het Joodse volk eerst nog tot bekering moet komen, en dat er nog een grote vernieuwing zal komen, waarin de Joden in hun ambt van ‘koninkrijk van priesters’, als een soort ‘ombudsvolk’, de wereld gaan zegenen. Laat het mooi zijn dat dit alles nog zo diep vervuld zou moeten worden in de eindgeschiedenis. Maar als je het zo stelt, en beweert dat in Openbaring 10 de zon gaat schijnen, en er eerst nog een geweldige regen des Geestes zal neerdalen, dan ontnem je de mensen de waakzaamheid dat de Heer ieder moment kan komen. Als je de mensen de waakzaamheid gaat ontnemen dat op elk uur van de dag of de nacht de Heer terug kan komen, door hen wijs te maken dat al die grote dingen eerst nog moeten gebeuren, dan doof je uiteindelijk het christelijke leven uit.”

Dit is werkelijk geen kleine beschuldiging.

Nu moeten we onszelf natuurlijk altijd heel grondig toetsen. Ook als er dit soort opmerkingen worden gemaakt.

De apostel Paulus zegt over de dag van de wederkomst des Heren in 2 Thessalonicenzen 2:3:

“Laat niemand u misleiden, op welke wijze ook, want eerst moet de afval komen en de mens der wetteloosheid zich openbaren, de zoon des verderfs...”

Als Paulus deze waarschuwing geeft, mogen we hem niet verwijten dat hij hiermee eigenlijk de waakzaamheid aan de gemeente ontnemt. Hij roept juist op tot waakzaamheid. In 1 Thessalonicenzen 5:1-2 zegt hij: *“Maar over de tijden en gelegenheden, broeders, is het niet nodig, dat u geschreven wordt. Immers, gij weet zelf zeer goed dat de dag des Heren zó komt, als een dief in de nacht.”* Maar tegelijk zegt hij: *“Maar wij verzoeken u, broeders, met betrekking tot de komst van onzen Here Jezus Christus en onze vereniging met Hem, dat gij niet spoedig uw bezinning verliest of in onrust verkeert, hetzij door geestesuiting, hetzij door een prediking, hetzij door een brief, die van ons afkomstig zou zijn, alsof de dag des Heren reeds aanbrak. Laat niemand u misleiden, op welke wijze ook, want eerst moet de afval komen en de mens der wetteloosheid zich openbaren, de zoon*

des verderfs, de tegenstander, die zich verheft tegen al wat God of voorwerp van verering heet...” (2 Thessalonicenzen 2:1-4)

Paulus zegt hier heel duidelijk dat eerst de antichrist zichtbaar geworden moet zijn, voordat de dag des Heren aanbreekt. Maar tegelijk is het ook zo, dat als een mens sterft, hij op slag voor de Zoon des Mensen staat. In Hebréeën 9:27 lezen we dat het de mens beschikt is eenmaal te sterven, en daarna het oordeel. Op dat moment is die grote Dag daar. En hoe je het nu draait of keert, of er nu wel of geen tussentoestand is, Jezus zegt tegen allen: *“Waakt dan, want gij weet niet, op welke dag uw Here komt (...) Daarom, weest ook gij bereid, want op een uur dat gij het niet verwacht, komt de Zoon den mensen”* (Matthéüs 24:42-44)

Ik heb weleens het voorbeeld gebruikt van een sneltrein, die autowegen doorkruist. Bij een grote verkeersweg gaan doorgaans de spoorbomen naar beneden voordat de trein er langs raast. Maar op sommige treintrajecten kruist de trein ook wel kleine landweggetjes, waar boeren overheen moeten met hun tractors, of bospaden waarover wandelaars kunnen passeren. Bij die soort overgangen vind je hoogstens een paar waarschuwingsborden. Maar zowel langs grote verkeerswegen als bij de kleinere landwegen – overal passeert de trein.

Vergelijken we de ‘grote verkeersweg’ met de wereldgeschiedenis, en ‘de trein’ met het moment van de wederkomst. Eenmaal passeert ‘het moment van de wederkomst’ het slot van de wereldgeschiedenis. Eenmaal komt Jezus weer en is daar het punt des tijds, waarin de sterren van de hemel vallen en de hemel wordt opgerold als een boekrol en de elementen brandende zullen vergaan. (Matthéüs 24:29; 2 Petrus 3:12; Openbaring 6:12-17) Maar onverwacht passeert ‘het moment van de wederkomst’ – als de trein uit ons voorbeeld – ook de ‘kleine landweggetjes’ van ons persoonlijke leven. Op hetzelfde ogenblik dat onze individuele aardse tijd ten einde is gebracht, beleven wij het moment van de wederkomst.

Hoe God het allemaal heeft geformeerd en gepland, weten wij niet. Daarom moeten we de bijbellijnen vasthouden over wat Paulus zegt over de antichrist, maar ook wat hij zegt over de volheid der heidenen en de toekomstige bekering van Israël. Want deze zaken zijn aan elkaar vastgekoppeld. Wij moeten niets van de Schrift loslaten, en God weet wel hoe alles aan en in elkaar past. Het enige wat wij moeten doen, is tegen onszelf en tegen elkaar zeggen: Waakt, want in een moment dat je het niet verwacht, komt de Zoon des mensen. Ieder die sterft, zal onverwacht de Heer ontmoeten. Onverwacht gaat voor hem of haar op dat moment in vervulling: *“Op een uur dat gij het niet verwacht, komt de Zoon des mensen”*.

Jezus komt ‘als een dief in de nacht’, maar dat neemt niet weg, dat we tegelijkertijd moeten letten op de tekenen der tijden.

WORD WAKKER!

Juist aan de brief aan de gemeente te Sardes zien we dat de Heer ons oproept wakker te zijn. In de Schrift betekent dit altijd ‘letten op de tekenen der tijden’. Niet in slaap vallen, maar ‘waakzaam zijn’. Jezus zegt in deze brief: *“Indien gij dan niet wakker wordt, zal Ik komen als een dief, en gij zult niet weten, op welk uur Ik u zal overvallen.”* (Openbaring 3:3)

In Sardes heerst de geestelijke dood. Het hele kerkelijk bedrijf draait nog wel, maar het leven is er eigenlijk uit. Er zit geen spanning meer in. Er is geen volgen van Jezus meer, geen leven vanuit Zijn kruisdood en de volheid des Geestes. Het is allemaal nog wel in beweging, maar toch zegt Jezus: *“Ik heb geen van uw werken vol bevonden voor mijn God”*.

Als we de gemeente van Sardes konden zien zouden we misschien vol bewondering zijn over het functioneren van het kerkelijke bureau. Om het in onze tijd te zeggen: alles werd piekfijn georganiseerd.

Het modernste van het modernste was aanwezig. Met de beste

computers werd alles geregistreerd. Eén druk op de knop en alles werd in kaart gebracht – van de vaste bijdragen tot het berekenen van het exacte bedrag van de tienden voor de priesters. En toch zegt de Heer: *“Ik weet uw werken, dat gij de naam hebt dat gij leeft, maar gij zijt dood.”*

Dat is een hard vonnis, en tegelijkertijd ook de eerste brief waarin de Heer niets positiefs kan zeggen. In de vorige brieven worden er ook woorden van waardering uitgesproken: *“...Ik weet waar gij woont”*; *“...gij zijt trouw gebleven”*; *“...gij hebt volharding”*; *“...gij hebt Mijn Naam niet verloochend...”*. Maar hier niets van dit alles. Er wordt alleen heel magertjes gezegd: *Doch gij hebt enkele personen te Sardes, die hun klederen niet hebben bezoedeld, en zij zullen met Mij in witte klederen wandelen, omdat zij het waardig zijn.*” (Openbaring 3:4)

Het is toch wel heel erg als de Heer moet zeggen: *“Ik heb enkele personen...”*. Het is niet meer het geheel van de gemeente dat Hij zo aanvaarden kan, maar Hij heeft slechts enkele personen die hun klederen niet bezoedeld hebben. Dit kan wijzen op seksuele zonden, maar het kan ook zijn dat de Apocalyps hier opnieuw de taal van de profeten overneemt en verdiept, en dat het hier meer gaat om ‘geestelijke’ hoererie. Met andere woorden: dat men volop de wereld dient met haar begeerlijkheden en daardoor hun ‘klederen bezoedeld’ hebben. Als tegenstelling dus met de doop. De geestesgesteldheid van degene die zich laat dopen, wordt door de Schrift ook uitgedrukt in de beeldspraak van een kleed. De apostel Paulus zegt in Galaten 3:27: *“Want gij allen, die in Christus gedoopt zijt, hebt u met Christus bekleed.”* Dit ‘kleet’ van het nieuwe leven met Christus, is in Sardes bezoedeld door een door en door wereldse mentaliteit. Het heeft zich vermengd met de wereld die voorbijgaat.

Dit is het eigenlijke bezwaar van Christus. Daarom zegt Hij: Word wakker. Als je niet wakker wordt zal onverwachts Mijn dag als een strik over u komen. Die dag komt over alle bewoners der aarde, en allen krijgen de lasso over de nek geworpen. Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Jezus zegt: Word wakker!

“...gij hebt enkele personen die hun klederen niet hebben bezoedeld, en zij zullen met Mij in witte klederen wandelen, omdat zij het waardig zijn. Wie overwint, zal aldus bekleed worden met witte klederen; en Ik zal hun naam geenszins uitwissen uit het boek des levens, maar Ik zal zijn naam belijden voor mijn Vader en voor zijn engelen. Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.” (Openbaring 3:4-6)

VERSTERK HET OVERIGE

Jezus geeft aan de gemeente van Sardes nog een opdracht, waaraan wij niet voorbij mogen gaan. Hij zegt in vers 2: *“Wees wakker, en versterk het overige dat dreigde te sterven.”*

“Versterk het overige”.

Hoe mild klinken deze woorden.

Als wij ergens tegen zijn, dan zijn we vaak zo radicaal en generaliserend dat we alles op de mesthoop willen gooien. Maar zo spreekt de Heer nooit. Hij noemt de dingen die niet goed zijn bij de naam, maar als er maar iets in de gemeente aanwezig is dat voor hen pleit, dan waardeert Hij dat ook. Zo ook in Sardes, waar alles beneden de maat is. Het zijn scherpe woorden, als er over een gemeente gezegd wordt: *“Ik weet uw werken, dat gij de naam hebt, dat gij leeft, maar gij zijt dood.”* En toch vervolgt Jezus met: *“Wees wakker, en versterk het overige, dat dreigde te sterven.”*

Als wij de geschiedenis over de wonderbare spijziging in Marcus 6 lezen, dan zien we hoe Jezus in vers 38 aan de discipelen zegt: *“Hoeveel broden hebt gij? Gaat eens zien!”*

Hij gaat een wonderbare spijziging toepassen als een symboliek, als een zinnebeeld van de voeding die er voor heel de mensheid ligt in Zijn kruisdood. We mogen dit grote wonder niet los zien van de historische context waarin het plaatsvond. We lezen in Johannes 6:4: *“...het Pascha, het feest der Joden, was nabij.”* Jezus, gaat

de duizenden voeden, maar daarbij wil Hij niet passeren wat de discipelen zelf nog kunnen aandragen. Het was niet veel: vijf broden en twee vissen. Maar toch heeft Jezus dat weinige gebruikt om voor de duizenden voeding te delen.

“Wees wakker, en versterk het overige...”

Als er ergens nog geknield wordt voor Jezus, dan moeten wij dat versterken. Als we in een soort ‘Sardes-situatie’, waarin slechts enkelingen trouw bleven, nog ergens geloof in de Heiland en overgave aan God ontmoeten, dan moeten wij dat versterken. Welke naam zij ook mogen hebben. Grieks Katholiek, Rooms Katholiek, Gereformeerd, het maakt niet uit. Namen van kerkgenootschappen zeggen de Heer niets. Hij zoekt *personen* die in Hem zijn. Mensen, die in Hem blijven en die Zijn Woord bewaren.

Individueen, die gemeenschap hebben met Hem en met de Vader. Dat is het voornaamste. Niet of zij ergens in een kaartendoos staan of lid zijn van een grote organisatie, of andere door mensen geformeerde instellingen. Daar komt het voor God niet op aan. Het gaat Hem erom, of er ergens nog werkelijk levend geloof is. Dàt moeten we versterken!

Als er zware tijden gaan komen en grote dreigingen, laten we dan deze gezindheid over ons hebben, en deze boodschap in onze ziel omdragen. Als we oprecht geloof in Jezus ontmoeten, waar we ook maar zijn – versterk het! Open de Schrift en versterk het!

Jezus zegt: *“Ga zien wat er is”*. En in Zijn handen vindt er van de vijf broden en twee visjes een wonderlijke transformatie plaats, en worden allen gevoed. Ja, er blijven zelfs nog twaalf korven vol over.

Als de Heer ons nu oproept om te versterken wat nog overgebleven is, dan wordt dat in Zijn handen tot een wonderbare spijziging. Als we alles maar in de handen van Christus willen geven. Hij gaf Zichzelf in onze handen, en liet Zich breken door handen van goddelozen. Hij liet Zich offeren op Golgotha. Hij liet Zich slachten als een Lam. Als we daaruit willen leven, dan kan de kracht Gods neerkomen en kan er iets geboren worden aan vernieuwing van ons persoonlijke, maar ook van ons nationale leven.

De verwarring op politiek gebied kan zo benauwend zijn dat we soms alleen nog maar kunnen verzuchten: O God, wat is deze planeet donker. Waar is Uw gekochte volk? Waar is het? Waar zijn de mensen die Jezus liefhebben? Waar zijn ze?

Maar als we hen dan ergens aantreffen: Versterk hen, en geef hun nieuwe hoop en verwachting, want de Heer is waarlijk opgestaan! Jezus leeft!

“Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.”

BRIEF AAN PHILADÉLPHIA *

“En schrijf aan de engel der gemeente te Philadélphia:

Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die de sleutel Davids heeft, die opent en niemand zal sluiten, en Hij sluit en niemand opent. Ik weet uw werken: zie, Ik heb een geopende deur voor uw aangezicht gegeven, die niemand kan sluiten; want gij hebt kleine kracht, maar gij hebt mijn woord bewaard en mijn naam niet verloochend. Zie, Ik geef sommigen uit de synagoge des satans, van hen, die zeggen dat zij Joden zijn, maar het niet zijn, maar liegen; zie, Ik zal maken dat zij komen en zich nederwerpen voor uw voeten, en erkennen dat Ik u heb liefgehad. Omdat gij het bevel bewaard hebt om Mij te blijven verwachten, zal ook Ik u bewaren voor de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken hen, die op de aarde wonen. Ik kom spoedig; houd vast wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme.

Wie overwint, hem zal Ik maken tot een zuil in de tempel mijns Gods en hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal op hem schrijven de naam mijns Gods en de naam van de stad mijns Gods, het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel nederdaalt van mijn God, en mijn nieuwe naam.

Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.”(Openbaring 3:7-13)

DE SLEUTEL

Zoals in alle voorgaande brieven vinden we ook het opschrift van de brief aan Philadélphia terug in het roepingsvisioen van Johannes:

“Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die de sleutel Davids heeft, die opent en niemand zal sluiten en Hij sluit en niemand opent.”

We lezen in Openbaring 1:18: *“Wees niet bevreemd, Ik ben de eerste*

* Datum preek: 07-12-1979

en de laatste, en de levende, en Ik ben dood geweest, en zie, Ik ben levend tot in alle eeuwigheden, en Ik heb de sleutels van de dood en het dodenrijk.”

En zoals in de andere brieven merken we ook hier op dat het opschrift ervan betrekking heeft op de specifieke nood of glorie van die gemeente. Alle brieven aan de Kein-Aziatische gemeenten zijn helemaal afgestemd op de situatie waarin die gemeente verkeerde. Daarvan uitgaande kunnen we rustig aannemen dat de gemeente van Philadélphia voor een ‘afgeslotenheid’ stond. Als Jezus spreekt over *‘de sleutel Davids, die opent en niemand zal sluiten...’* dan wijst dat erop dat er voor die gemeente nergens een opening te bekennen was. Alles zat potdicht. Vastgeroest. Zonder die ‘sleutel’ is er niet doorheen te breken.

Verderop in de brief lezen we: *“Want gij hebt kleine kracht.”* Als we daarbij in rekening brengen dat in deze brieven ook wel de gang van de wereldgeschiedenis ligt verdisconteerd, dan is wat Jezus hierover zegt van niet geringe betekenis – ook voor latere tijden.

In grote lijnen hebben we gezien dat Epheze echt de begingemeente was. De gemeente, die representatief was voor de andere gemeenten, en die erop gewezen werd vooral de eerste liefde niet te verlaten. Maar al gauw ontstond er christenvervolging in de martelaarsgemeente van Smyrna. Vervolgens ontstonden er bondgenootschappen met de geest van deze wereld, en een verabsoluteerde keizercultus, waaronder de gemeente van Pérgamum ernstig gebukt ging. Dit alles liep uiteindelijk uit op een triomf voor Izebel en haar valse profetie. Een valse synthese maakte zich meester van de gemeente. Een vermenging van geloof en ongeloof in de gemeente van Thyatíra, zoals we dat in onze dagen ook zien in een organisatie als de Wereldraad van Kerken. En wel zodanig dat kerken zelfs een ‘mantelorganisatie’ dreigen te worden van het rode messianisme.

Maar dan komt de Zoon van God, Wiens ogen zijn als een vuurvlam, en Zijn voeten als koperbrons. En Hij werpt Izebel te bed, en geeft aan de gemeente van Thyatíra de morgenster. Hij zorgt voor

een doorbraak en de gemeente, die overwint, krijgt macht over de heidenen. Die worden door haar gehoed met een ijzeren staf, en als aardewerk worden zij verbrijzeld. Daar komt iets van de kracht Gods over de ingezonken gemeente, die zich weer zuiver op gaat stellen. Een gemeente die tot leven komt, mede door de bekering van Israëel. Er komt een derde dag van opstanding en een doorbraak van het koninkrijk Gods. Een Eliaanse tijd en een overvloedige regen. Maar daarna komt er nog weer afval en zien we de ure der verzoeking en de grote verdrukking dichterbij komen. Met betrekking daartoe krijgt Philadéphia al een bemoediging. Juist als de grote verdrukking dreigt, spreekt Jezus over de sleutel Davids, die opent en niemand zal sluiten, en Hij sluit en niemand opent.

Zelf ben ik er zeker van dat God na de grootste doorbraak in de wereldgeschiedenis een ‘sabbat’ aan de volken zal geven. Mensen die dan leven zullen kunnen terugzien hoe die doorbraak tot stand kwam, namelijk doordat de christelijke gemeente toch weer één werd in de opdracht aan het Joodse volk, dat in vreselijke benauwdheid verkeerde.

Vóór de grote doorbraak van het koninkrijk Gods was het erop of eronder. Het Joodse volk en de mensheid kwamen in een beklemming terecht van dood of leven, van opgaan in atoomvlammen of niet – van geslagen worden met de banvloek of niet. Maar de banvloek ging voorbij vanwege het in eendracht buigen voor het Lam Gods in de heidenwereld en de Joodse wereld, en het werd één kudde onder één Herder.

AFGESLOTENHEID

Wanneer het koninkrijk Gods tot doorbraak gekomen is, dan ‘rekt’ God als het ware de tijden ‘uit’, en geeft Hij een ‘sabbat’ aan de volken, de voorzegde *‘tijden van verademing’* (Handelingen 3:19).

Maar daarna zullen we opnieuw een inzinking zien. Echter, dan

zal er op veel plaatsen in de wereld een ‘Philadélphia-gemeente’ zijn, die vasthoudt aan het Woord. Een gemeente die slechts kleine kracht heeft en voor een totale afgeslotenheid staat. Een afgeslotenheid, waarvan wij in onze dagen soms ook wel de trekken ervaren.

Hoewel het nu nog niet de allerlaatste fase van de wereldgeschiedenis is, beleven wij daar wel een vóórcirkel van. En in die voorcirkel worden ook wij soms met situaties geconfronteerd, waar we schijnbaar maar niet doorheen kunnen breken. We ondervinden die zelfs van voorgangers en ambtsdragers. Als je nog werkelijk gelooft in Jezus Christus en in Zijn opstanding, dan wordt daarop soms met verbazing gereageerd, alsof je daarmee toch wel volledig achter de feiten aanloopt.

Ik heb in mijn ambtelijke periode weleens aan medeambtsdragers de vraag gesteld: Als er lege plaatsen zijn aan de Avondmaalstafel, en wij dragen daar zelf verantwoordelijkheid voor, heb je daar dan geen last van? Voel je het niet als een ontzaglijke pijn, dat mensen met smart in hun ziel de kerk verlaten door onze dwang en tirannie om menselijke meningen – die uiteindelijk niet meer zijn dan eendagsvliegjes? Heb je er geen verdriet van dat we niet meer één kunnen zijn als gemeente? Ik herinner mij nog goed dat een van die ambtsdragers daarop antwoordde: “Jij leeft bij sentimenten”. Er was een complete spraakverwarring. Dat wij om het bloed van het Lam één behoren te zijn, kwam niet bij hen op.

Vandaag de dag is het nog steeds zo, dat velen met pijn in hun ziel de kerk verlaten. Men kan zich bijvoorbeeld niet meer vinden in de politieke richting die hun kerk meent te moeten inslaan, of in de koers die de kerk vaart op religieus-ethisch gebied. Zo zijn er predikanten die in ernstige gewetensnood komen als zij homoparen in het huwelijk moeten bevestigen, omdat de kerk dit opengesteld heeft. In die soort situaties kunnen mensen voor een vrijwel absolute afgeslotenheid komen te staan, waarbij de vraag zich opdringt: Wie kan dit nog openbreken? Wie kan hier nog verandering in brengen?

Wij kunnen niemand iets aanpraten op het gebied van het koninkrijk Gods. Als de Heer niet opent, kunnen wij niets beginnen. Jezus zegt: “...niemand kan tot Mij komen, tenzij het hem van de Vader gegeven zij.” (Johannes 6:65).

EEN GEOPENDE DEUR

Zo zal het ook in het groot zijn met de ‘Philadélphia-gemeente’ vlak voordat de grote verzoeking over de hele aarde komt. In Openbaring 1:18 geldt voor Philadélphia de bemoediging: “*Ik ben dood geweest, en zie Ik ben levend tot in alle eeuwicheden, en Ik heb de sleutels van de dood en het dodenrijk.*” Jezus laat aan Philadélphia weten: Ik heb de sleutel Davids. Ik open en niemand sluit, Ik sluit en niemand opent.

Deze sleutelmacht herinnert aan Jesaja 22:22, waar Eljakim, de zoon van Hilkia, de sleutels van het Davidische koninkrijk op zijn schouders krijgt, als teken van zijn macht en waardigheid. Hij alleen kan de schatkamers van het koninkrijk openen.

Dit nu wordt tegen de gemeente van Philadélphia gezegd, die in elk opzicht voor een onmogelijke toestand staat. Alles, maar dan ook alles om die gemeente heen is afgeslotenheid.

En dan zegt de Heer: “*Ik heb de sleutel, en Ik open*”.

Zo is er straks een val en opstanding van Israël geweest, maar daar komt ook een keer “*een teken dat wedersproken zal worden*” – om het in de taal van Simeon te zeggen. En zoals in heel de heilsgeschiedenis, gaan ook hierin de Joden voorop. Zij gingen voorop in hun val, maar zij gaan straks ook voorop in hun opstanding. En als later de grote afval komt, gaan zij nog weer eens voorop. Dat wordt hier bedoeld met de tekst: “*Zie, Ik geef sommigen uit de synagoge des satans, van hen, die zeggen, dat zij Joden zijn en het niet zijn...*” (Openbaring 3:9). Dat ziet op het voorlaatste gebied, waarbij de Joden al tot bekering gekomen zijn en dan toch weer afvallen, en waarin de Philadélphia-

gemeente over het rond der aarde voor de afgeslotenheid van de grote afval staat. Maar Jezus gaat maken dat sommigen uit de synagoge van satan zullen komen, en voor die gemeente zullen neervallen, omdat zij hebben ervaren dat Jezus daar is met Zijn liefde en overmacht. Want de Heer opent de geschiedenis.

Toen het in Jeruzalem voor het getuigenis van Jezus van Nazareth voor de apostelen een afgesloten situatie was geworden, stuurde Hij de apostel Paulus over de hele wereld, en zijn zij getuigen geworden tot aan de einden der aarde. God opende de weg daartoe. Hij gaf een open deur op vele plaatsen. Zelfs bij de woeste Hollanders en gevaarlijke Teutonen. God heeft alle afgeslotenheid doorbroken.

Wanneer we lezen: *“Dit zegt de Heilige, de Waarachtige...”*, dan moeten we eigenlijk de diepe betekenis van deze Hebreeuwse uitdrukking verstaan. Het begrip ‘waarheid’ houdt in het Hebreeuws – en later ook in het Grieks – toch iets meer in dan alleen maar ‘in overeenstemming zijn met de werkelijkheid’. Het heeft een extra dimensie. Eigenlijk betekent het: ‘niet teleurstellen’. Het mooist komt dit tot uiting in Habakuk 3:17, waar staat: *“Al zou de vijgenboom niet bloeien, en er geen opbrengst aan de wijnstok zijn, de vrucht van de olijfboom teleurstellen...”* In de Statenvertaling lezen we hier: *“... dat het werk van de olijfboom liegen zal en de velden geen spijs voortbrengen...”*

Met andere woorden: Als de olijfboom ‘liegt’, dan beantwoordt hij niet aan zijn wezen als olijfboom. Hij levert geen vruchten op.

Wanneer hier nu van Jezus gezegd wordt dat Hij de Waarachtige is, dan betekent dit dat Hij wáár zal maken, waarvoor Hij in de Bijbel is aangekondigd en waarmee Hij door de apostelen en Zijn eigen zelfinterpretatie is gepresenteerd. Dat wordt wáár, effectief. Hij is de Verlosser. Philadélfia, dit zegt de Waarachtige: De vruchten van Mijn kruisdood en van de troost van de Heilige Geest, zal je ondervinden. Want, om dat effectief te maken, en om te bewijzen dat

Ik de Waarachtige ben, die niet liegt, maar de vruchten oplevert, die Hij als de Boom des Levens móet opleveren, heb Ik de sleutel om dat te doen.

DE URE DER VERZOEKING

“Zie, Ik heb een geopende deur voor uw aangezicht gegeven, die niemand kan sluiten; want gij hebt kleine kracht, maar gij hebt mijn woord bewaard en mijn naam niet verloochend. Zie, Ik geef sommigen uit de synagoge des satans, van hen, die zeggen, dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen; zie, Ik zal maken dat zij zullen komen en zich nederwerpen voor uw voeten, en erkennen, dat Ik u heb liefgehad. Omdat gij het bevel bewaard hebt om Mij te blijven verwachten, zal ook Ik u bewaren voor de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken hen, die op de aarde wonen.” (Openbaring 3:8-11)

De gemeente die het bevel om de Bruidegom te blijven verwachten opgevolgd heeft en alle beloften in Zijn Woord bewaard heeft, wordt daarvoor beloond. Van die gemeente zegt Jezus: Ik zal ook u bewaren voor de ure der verzoeking. In het Grieks wordt hier gebruikt het woord *‘ek’*, dat *‘uit’* de verzoeking betekent.

Dit Griekse woord wordt door bijbelscholen wel gebruikt om aan te tonen dat je dan uit die ure der verzoeking wordt bewaard, doordat je wordt opgenomen, *‘entrückt’*. Met andere woorden: Je wordt uit de geschiedenis weggehaald. In kringen als de Assembly of God ook wel *‘rapture’* genoemd. En daarbij beroept men zich dan op deze teksten.

Deze exegese is echter niet juist, en klopt ook niet met de Griekse context. De gelovigen in Philadélfia worden in die zin bewaard, dat die verzoeking geen vat op hen krijgt. Zoals Jezus, toen Hij verzocht werd in de woestijn, niet bezweek voor de bedoeling van Satan. Hij was zo vol van de Heilige Geest dat de duivel *geen vat op Hem kreeg*. Daar werd Hij *uit en voor* bewaard.

Ten aanzien van de gemeente bidt Jezus: *“Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart voor de boze”*. (Johannes 17:15)

De gemeente heeft tot aan de voleinding een zendingstaak. Jezus zegt in Mattheüs 28:19-20: *“Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Gaat dan heen, maakt al de volken tot mijn discipelen (...) En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld.”* Doch de gemeente wordt door Hem ‘bewaard’ zodat de duivelse verzoeking in de eindtijd er geen vat op krijgt. Dat is iets anders dan ‘deserteren’, alsof we midden in de geschiedenis eruit zouden worden weggenomen en opgenomen worden in de hemel.

Allerlei constructies worden er toegepast. Zelfs Henoch wordt erbij gehaald, en de volheid der heidenen. Waarbij er dan van uitgegaan wordt dat dit slaat op een ‘vol getal’, een bepaalde kwantiteit, in plaats van op een vervullend handelen Gods. En zo wordt alles kunstig in elkaar gedraaid en wordt tegen de mensen gezegd dat de opname van de gemeente spoedig kan plaatsgrijpen. Dus: zorg dat je erbij bent. Zorg dat je vervuld bent met de Heilige Geest, want de Geest trekt alleen aan wat van de Geest is. Dan ben je ervan verzekerd dat Jezus je komt halen en kunnen we alle ellende van de wereld achter ons laten.

Dit soort exegese is voor veel zielen een zware verzoeking. Vooral voor christenen in landen waar vervolging heerst, en die door zendelingen met deze eindtijdleer tot geloof zijn gekomen. Je zult maar een plasticzak over je hoofd getrokken krijgen, zoals in Cambodja, zodat je langzaam stikt. Soms hele families tegelijk. Wat moeten die mensen een geloofsmoeite hebben gekregen. Misschien zagen ze echt uit naar de opname der gemeente, en hebben zij gedacht: Zijn wij er dan niet bij? We zitten hier onder het duivelse communisme en worden vervolgd, gemarteld en vermoord.

Vaak hebben deze mensen nog een extra strijd in gevangenissen en psychiatrische klinieken, wanneer zij daar blootgesteld worden aan zware psychische verdrukking en geweldpleging. Als de boodschap aan de gemeente van Philadélfia dan zo verkeerd wordt toegepast,

krijgen zij daar nog eens een geestelijk religieuze nood bovenop. Pastoraal gezien is het een grote verantwoordelijkheid om deze dingen zo aan de mensen te verkondigen.

Stel dat dit soort verdrukkingen in Nederland zouden plaatsvinden. Hoeveel gelovigen zouden er dan ook hier in nood komen? Als onze kinderen van de straat zouden worden gehaald door dictatoriale machthebbers, hoeveel mensen die geloven in de opname der gemeente vóórdat de grote verdrukking zal plaatsvinden, zullen zich dan niet in angst afvragen: Dit kan toch niet? Zijn wij er dan niet bij geweest?

Wij moeten de waarheid over de dingen zeggen, maar zó is het niet juist gesteld. Dit is niet de bedoeling van de boodschap van de Heer voor Philadélfia. De gelovigen worden voor de verzoeking die over de wereld komt ‘bewaard’. Die heeft ‘geen vat op hen’, omdat zij het woord van Jezus hebben bewaard. In het geloof dat Hij de gekruisigde is en hun zonden weggenomen heeft. In de zekerheid dat Hij in hun zielen de kracht van Zijn opstanding heeft uitgestort. Zij leven uit Hem en uit Zijn kracht. Ze wandelen met God, door Jezus Christus hun Heer. Omdat zij in dat geloof stonden, hanteerde de Heer voor die gemeente de sleutel. Ook al hadden zij maar weinig kracht en ervoeren zij om hen heen een absolute afgeslotenheid. Maar Hij opende wat Hij openen wilde, en ze worden bewaard voor de stormen van de verzoeking die over de wereld zullen razen.

Nu moeten ook wij de Heer verwachten. Want wij kunnen onverwachts door de Heer worden weggenomen uit het leven. En voor degene die weggenomen is, is daar de verschijning van onze Here Jezus Christus. De Hebreeënbrieff schrijft: *“En zoals het de mensen beschikt is, eenmaal te sterven en daarna het oordeel...”* (Hebr.9:27) Wij moeten bereid zijn en wakende.

Maar als we stellen dat het wereldeinde nabij is, dan waarschuwt Paulus ons. Hij zegt: *“Maar wij verzoeken u, broeders, met betrekking tot de komst van onze Here Jezus Christus en onze vereniging met*

Hem, dat gij niet spoedig uw bezinning verliest (...) Laat u niet misleiden, op welke wijze ook, want eerst moet de afval komen en de mens der wetteloosheid zich openbaren, de zoon des verderfs, de tegenstander, die zich verheft tegen al wat God of voorwerp van verering heet, zodat hij zich in de tempel Gods zet, om aan zich te laten zien dat hij een god is.” (2 Thess. 2:1-4)

Paulus stelt dat eerst de antichrist, de zoon des verderfs, op het toneel verschenen moet zijn, eer de wereldvoleinding plaats zal vinden.

De apostel Petrus spreekt hierover in dezelfde lijn als Paulus. Hij roept ons in zijn tweede brief op ons vol verwachting te spoeden naar de komst van de dag Gods, ter wille waarvan de hemelen brandende zullen vergaan, *“waarover ook onze geliefde broeder Paulus naar de hem gegeven wijsheid geschreven heeft, (...) evenals in alle brieven, wanneer hij over deze dingen spreekt.”* (2 Petrus 3:11-15) Dus ook in de brief aan de Thessalonicenzen, waar hij zegt dat we de Heer tegemoet gaan in de lucht. (1 Thess. 4:17)

Petrus heeft het over de dag, waarin de elementen door vuur zullen vergaan. Hij spreekt niet van een ‘tussendag’, waarin de gemeente wordt weggenomen. Petrus en Paulus zitten wat betreft de dag, waarop de aarde zal vergaan en Jezus zal wederkomen, op één lijn. Petrus heeft helemaal niet geschreven over een opname van de gemeente. Hij schreef alleen maar over die grote dag des Heren, die onherroepelijk komt. Als een dief in de nacht. Hoeveel te meer moeten wij in een heilige levenswandel daarop voorbereid zijn. Dat is de boodschap van Petrus en Paulus. En wie een andere leer brengt, die ontnemt aan de gemeente de spannende opdracht om het Joodse volk tot bekering te brengen. Om in de missie en het getuigenis voor de Naam van Jezus te blijven staan, *tot de voleinding.*

EEN ZUIL IN DE TEMPEL VAN GOD

Wij leven in de bijzondere verwachting van de ‘tijden en gelegenheden voor de wederoprichting van het koninkrijk aan Israël’, waarover de

Vader de beschikking aan Zich gehouden heeft, en die in principe zijn aangebroken in 1948. God heeft een bepaald gebied afgeperkt, waarin deze zaken voor Israël tot stand zullen komen. Tot de 'gelegenheden des Vaders' behoren religieuze, politieke, en materiële constellaties, en (mogelijk) zelfs dreiging met nucleaire wapens. God gaat alles zo richten en schikken, dat Hij in de heidenwereld Zijn kinderen op de basis van het vergoten bloed van Zijn Zoon, bij elkaar brengt. Door het samentreffen van al deze factoren in de geschiedenis brengt Hij ook Zijn eigen verkoren Joodse volk weer terug bij zijn bestemde status van 'koninkrijk van priesters'. Dit alles, opdat de sabbat der volkeren kan doorbreken als een groot teken van de kruisverdienste van Jezus Christus.

De hand van Jezus Christus is niet verkort. Hij komt door gesloten deuren. Als Hij zegt: *"Ik open en niemand sluit"*, dan opent Hij ook. Als Hij straks beveelt dat het hart van Israël opengaat, dan gebeurt het.

De Heer is waarlijk opgestaan!

Jezus leeft!

Hij gaat het doen. Hij heeft gezegd: *"Mij is gegeven alle macht, in hemel en op aarde, Mijn jongeren. Gaat dan heen..."* (Matthéüs 28:18-20) Dan moeten we niet naar beneden kijken en zeggen: Ja maar...wat is er allemaal gebeurd? Hoe verschrikkelijk ging het er allemaal wel aan toe? Wat is er telkens toch weer een kerkelijke chaos en afval geweest. Wat ligt de boel uit elkaar.

Allemaal waar.

Maar weet u wat zo mooi is in Handelingen 1? Dat de Here Jezus gezegd heeft dat de *Vader* de 'tijden en gelegenheden voor de wederoprichting van het koninkrijk aan Israël' in Zijn eigen macht gesteld heeft. De *Vader* van al het geschapene. En de *Vader* ziet wel dat er oneindige ruzie is tussen Zijn kinderen. Hij ziet dat de mensheid gereed staat om elkaar de hersenen in te slaan met atoomkracht. Met krachten, die Hij zelf in de schepping heeft gelegd. Maar zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Zoon gegeven heeft. En Hij gaat bij

die Zoon en bij Diens kruis, Zijn gekochte kinderen samenvoegen en daar het Joodse volk bij betrekken. Door de kracht van het bloed van het Lam, zal Hij de satan, de ‘mensenmoordenaar van den beginne’, gaan binden. Dat is mijn overtuiging.

Onder het evangelie staat Gods ‘handtekening’. Hij zegt: *“Wie overwint, hem zal Ik maken tot een zuil in de tempel mijns Gods en hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal op hem schrijven de naam mijns Gods en de naam van de stad mijns Gods, het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel nederdaalt van mijn God, en mijn nieuwe naam.”*

In het Romeinse Rijk was het de gewoonte dat de opperpriester, de vertegenwoordiger van de cultus van de keizerverering, na zijn dienstjaar een zuil op het tempelplein kreeg, waarop hij de naam van zijn vader en van zichzelf mocht schrijven. Dat was een hele eer.

Wie overwint, zegt Jezus, hem zal Ik maken tot een zuil in de tempel mijns Gods, en hij zal niet meer daaruit gaan. Dat is blijvend. Wat Hij mint, dat mint Hij eeuwig, wat Hij heeft, dat houdt Hij vast.

En Ik zal op hem schrijven – zegt Jezus – de naam Mijns Gods. Die zuil, dat ben je dan zelf als verlost kind van God. Je krijgt een ereplaats in de tempel van God. Maar je schrijft er niet je eigen naam op – zoals de Romeinse opperpriesters dat deden, maar God schrijft er Zijn naam op. Jezus zegt: *“...de naam mijns Gods en de naam van de stad mijns Gods en mijn nieuwe naam.”* (Openbaring 3:12)

Want Jezus heeft ook een nieuwe naam. Hij heeft zelfs als eerste een nieuwe naam, omdat Hij als de overwinnaar gezegevierd heeft. De naam van Zijn overwinning en de naam van Zijn wedergekomen zijn, schrijft Hij eveneens op die zuil in de tempel van Zijn God in het nieuwe Jeruzalem. *“Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.”*

In ons persoonlijk leven kunnen we soms ook in meer of mindere mate een afgeslotenheid ervaren. Een situatie waar je maar niet doorheen

kunt breken. Hetzij een zonde of binding, of in de opvoeding van de kinderen, financiële of lichamelijke nood, gemis aan blijdschap of iets dat zo gevoelig ligt dat je het niet eens wil of kan uitspreken voor een ander. Maar als we bewaren dat de Heer voor ons stierf, en de verwachting vasthouden dat Jezus ons vrijmaakt en doet wandelen in Zijn licht, dan komt Hij met Zijn 'sleutel' en geeft Hij openingen, waar niemand een opening verwacht. Jezus leeft! Die de Heer verwachten, zullen de kracht vernieuwen. Dan ga je zingen: Niets is onmogelijk meer. Voor hen die het heil des Heren wachten, zijn bergen vlak en zeeën droog!

Hij die dood geweest is om onze zonden, en alle vloek op Zich genomen heeft, is opgestaan uit de doden.

Een ergere 'afsluiting' dan de dood is er niet. Maar voor de sleutel van Jezus Christus kunnen zelfs de graven niet dicht blijven. De ure komt, zegt Jezus, dat wie in de graven zijn, naar Gods stem zullen horen. (Johannes 5:27) Hij opent ten slotte ook het Vaderhuis voor eeuwig. Hij, die de sleutel Davids heeft, mag voor ons de schatkamer van het eeuwige leven openen. Zal God ons met die Zoon dan niet alle dingen schenken?

BRIEF AAN LAODICÉA*

“En schrijf aan de engel der gemeente te Laodicéa: Dit zegt de Amen, de getrouwe en waarachtige getuige, het begin der schepping Gods: Ik weet uw werken, dat gij noch koud zijt, noch heet. Waart gij maar koud of heet! Zo dan, omdat gij lauw zijt en noch heet noch koud, zal Ik u uit mijn mond spuwen. Omdat gij zegt: Ik ben rijk en ik heb mij verrijkt en heb aan niets gebrek, en gij weet niet, dat gij zijt de ellendige en jammerlijke en arme en blinde en naakte, raad Ik u aan van Mij te kopen goud, dat in het vuur gelouterd is, opdat gij rijk moogt worden, en witte klederen, opdat gij die aandoet en de schande uwer naaktheid niet zichtbaar worde; en ogenzalf om uw oogleden te bestrijken, opdat gij zien moogt. Allen, die Ik liefheb, bestraf Ik en tuchtig Ik; wees dan ijverig en bekeer u.

Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent, Ik zal bij hem binnenkomen en maaltijd met hem houden en hij met Mij.

Wie overwint, hem zal Ik geven met Mij te zitten op mijn troon, gelijk ook Ik heb overwonnen en gezeten ben met Mijn Vader op zijn troon.

Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.”
(Openbaring 3:14-22)

DE AMEN

Dit zegt de ‘AMEN’, de getrouwe en waarachtige getuige.

Nergens in de Apocalyps wordt het woord ‘amen’ zo gebruikt – als een substantief, een tot zelfstandig naamwoord gemaakte uitdrukking. Jezus zegt hier eigenlijk: Ik ben dé Amen, dé betrouwbaarheid zelf.

Daarmee wordt bedoeld: Jezus Christus is de ‘incarnatie’, de vleeswording, van de betrouwbaarheid Gods. Dé ‘AMEN’ is Hijzelf. In

* Datum preek: 04-01-1980

Hem zijn alle beloften van God JA en AMEN.

De titel ‘de getrouwe en waarachtige getuige’ vinden we ook in het eerste hoofdstuk in vers 5 genoemd. Daar zegt Johannes dat Jezus Christus ‘de getrouwe getuige’ is. We vinden die titel niet zozeer terug bij het roepingsvisioen, zoals bij de opschriften van de andere brieven wel het geval is.

Uit de mond van de ‘AMEN’, de getrouwe en waarachtige getuige, komt hier nu een brief, gericht aan de engel der gemeente te Laodicéa, en daarmee natuurlijk aan heel die gemeente. Deze brief is wel bijzonder scherp gesteld. Er klinken hier geen waarderende woorden.

Ik geloof dat de brief aan Laodicéa betrekking heeft op de situatie van de kerk in de laatste periode van de wereldgeschiedenis, vlak voor de wederkomst van Christus. Wij geloven dat er eerst nog een grote doorbraak komt, voordat die laatste periode zal aanbreken. Wij staan reeds in het voorportaal van die grote gebeurtenissen, zoals de volheid der heidenen en de bekering van Israël. Maar toch beleven wij in zekere mate ook wel een voorcirkel van de toestand, waarin de gemeente van Laodicéa verkeerde. Een levensinstelling, waarvan de Heer zegt: *“Ik weet uw werken, dat gij noch koud zijt, noch heet. Waart gij maar koud of heet! Zo dan, omdat gij lauw zijt en noch heet, noch koud, zal Ik u uit mijn mond spuwen.”*

ARM, NAAKT EN BLIND

Het is opmerkelijk hoe sterk de Heer in deze brief zinspeelt op de realiteit van Laodicéa, zowel wat betreft de geestelijke en maatschappelijke situatie, maar zelfs in geografisch opzicht.

Laodicéa was een bekende plaats. Het lag in het stroomgebied van de thermenstad Hiërápolis, met zijn hete, heilzame bronnen. Hiërápolis was een rijke badplaats. In de oudheid al trokken velen daarheen, ook met patiënten. Het hete water dat daar uit de bronnen opschoot kwam op de rotsen terecht en vloeide in de richting van Laodicéa. Onderweg

koelde dit water af, en als het de beken van Laodicéa bereikte was het echt lauw. Als je met dat water je dorst wilde lessen bij heet weer, dan kon je het wel uitspuwen. Het was bijna niet te drinken.

Dit nu wordt als beeldspraak gebruikt door Jezus Christus Zelf, om de situatie van de gemeente van Laodicéa te typeren: *“Was je maar koud of heet”*. Alle Laodicensen wisten wat het betekende om lauw water in je mond te krijgen.

Jezus wil hiermee zeggen: Precies zo zijn jullie. De Laodicensen waren niet door en door goddeloos, of volkomen koud voor God en het evangelie. Maar ze waren evenmin ‘heet’ van actie of ‘vurig’ van liefde en hoop, noch vol van vuur in hun overgave en getuigenis.

Ze geloofden het allemaal wel. Het liet hen onverschillig. O zeker, in Laodicéa draaide alles gewoon door. We lezen in Colossenzen 2:1 en 4:13 dat die gemeente al door Paulus was bewerkt, en dat ook Epaphras zich veel moeite getroost heeft voor hen. Bovendien heeft Paulus in Colossenzen 4:16 bevolen dat zijn brief aan de Colossenzen ook moest worden voorgelezen in de gemeente van Laodicéa. Dat zullen ze daar ook wel trouw gedaan hebben. Ze zullen er ook wel andere geschriften hebben gelezen, naar de verordeningen die de apostel daar had nagelaten. Er is dus echt wel een soort prediking geweest van de profeten vanuit het Oude Testament en van de vervulling daarvan in Jezus Christus. Dat draaide daar allemaal wel. Maar het deed hen niets. Hun samenkomen was een sleurgang geworden.

Daar komt bij dat Laodicéa een rijke stad was. Velen hadden daar een weelderig bankiersbestaan. De stad was rijk geworden in de transitohandel, omdat deze aan drukke verkeerswegen lag. Ook was er een grote textielnijverheid ontstaan. De schapen die graasden in buurt van Laodicéa hadden een prachtige, ravenzwarte, wollen vacht. De gitzwarte, zachte wol die zij produceerden was wereldberoemd. De inwoners van Laodicéa gingen echt chic gekleed.

Ook stond Laodicéa hoogaangschreven om zijn school van de

geneeskunde. De bekendste medicus van de oudheid, Claudius Galenus sprak met grote achting over deze beroemde artsenschool. Een Laodiceense specialiteit was een ogenzalf, die veel gevraagd werd vanwege de in het oude oosten veelvoorkomende oogziekten.*

Op deze rijkdom van bankwezen, textielindustrie en bijzondere kennis van de medicijnen speelt Christus in met zijn boodschap: Je denkt dat je rijk bent met je geweldige bankwezen, maar je bent *arm*. Je denkt dat je de dingen goed bekijkt, maar je bent *blind*. Je denkt dat je chic in de kleren zit, maar je bent *naakt*. Juist die drie punten worden genoemd. Daarbij komt nog de halfslachtige levensinstelling, van het 'er tussenin hangen', door zowel God als de duivel te vriend houden.

NOCH KOUD, NOCH HEET

In Nederland kennen we drassige gronden. Gebieden die we geen weiland en geen sloot kunnen noemen. Je kunt er niet op lopen en je kan er niet in zwemmen. Een drassig, moerassig, met mos begroeid tussengebied. Het lijkt op een weiland, maar het is het niet. Als je er je voeten op zet, zak je erin weg.

Zo was de zielsgesteldheid van de Laodicenzen. Je wist niet of ze nu werkelijk in de Heer geloofden. Aan hun levenspraktijk kon je dat ook niet afmeten. Het was ja, noch nee, maar daar ergens tussenin. Zoals bij een muildier. Geen ezel en geen paard. En dan ben je onvruchtbaar. Nu, dát kon je van Laodicéa inderdaad zeggen.

Zo ziet ook de gesteldheid van de gemeente van Christus eruit in de allerlaatste fase van de wereldgeschiedenis.

Als we rondkijken in de grote kerkelijk wereld van tegenwoordig, dan begrijp ik wel dat veel gelovigen huiveren. En dan kan ik mij

* Dr. A.J. Visser: De openbaring van Johannes, pag. 50, G.F. Callenbach N.V., Nijkerk, 1975

voorstellen dat veel opwekkingschristenen van mening zijn dat de trekken van Laodicéa duidelijk zichtbaar zijn in het hedendaagse christendom. Niet heet en niet koud. En dat zij vervolgens tot de conclusie komen: Jezus komt spoedig.

Toch moet ik hierbij een kanttekening plaatsen. Inderdaad, de Heer komt spoedig. Maar alle dingen die Hij in het vooruitzicht heeft gesteld, zoals de volheid der heidenen en de bekering van Israël, zullen toch eerst moeten gebeuren. We kunnen wel een voorcirkel beleven van de toestand in Laodicéa, maar de Heer laat heel duidelijk weten: Ook al zijn er oorlogen en geruchten van oorlogen, het is nog niet het einde. Eerst zal de grote eindverdrukking komen en de mens der zonde, de antichrist, verschijnen. En dan komt het einde. (Matthéüs 24:5 vv. en 2 Thessalonicenzen 2:1-4)

JEZUS ALS 'KOOPMAN'

Niettemin is het een zeer ernstig woord dat de Heer hier spreekt tot de gemeente van Laodicéa. Maar hoewel het ontzaglijk scherp is, zegt Hij het niet om te kwetsen, of om die gemeente definitief van Zich af te stoten. Want als we vers 18 van Openbaring 3 lezen, dan zien we hoe Hij dwars door die scherpe woorden heen, de gemeente van Laodicéa toch liefheeft: *“Allen, die Ik liefheb, bestraf Ik en tuchtig Ik, wees dan ijverig en bekeer u.”*

De tuchtigende woorden spreekt Hij dus eigenlijk alleen om hen nog tot Zich te trekken. Zijn bedoeling is om hen te winnen voor de liefde en genade van de levende God.

Jezus Christus probeert de gemeente van Laodicéa nog wakker te schudden, en past daarbij voor Zichzelf het beeld van een koopman toe. En dan komen weer dezelfde drie elementen naar voren, die Hij ook noemt in het begin van deze brief. Jezus staat als het ware op de stoep, en klopt aan, zoals een koopman in de oudheid dat gewend was te doen. Tegenwoordig wordt aan de deur niet meer gekocht, maar vroeger was dat natuurlijk schering en inslag.

Zo staat Jezus Christus met Zijn ‘waar’ aan de deur van die gemeente. Hij klopt aan en zegt: Naakte Laodicenzen, die zich verbeelden goed gekleed te gaan. Koop van *Mij* witte kleren – beeld van de reinheid en de overwinning. Want die heb je niet. Je bent niet rein. Je bent arm, naakt en blind. Koop van *Mij* goud, dat beproefd is in het vuur. Laodicenzen, je zou bij al je rijkdom eens beproefd moeten zijn geweest en daardoor hebben leren leven uit het geloof. Je zou eens moeten hebben ervaren hoe door de hitte van de beproeving het ‘goud’ van het geloof komt boven drijven.

Eigenlijk zegt Jezus: *Ik* moet je dat allemaal leveren, want je hebt het niet van jezelf. Van *Mij* moet je de echte ogenzalf krijgen, want je denkt dat je ziet, maar je ziet niets. Je bent blind.

Jezus geeft zelfs die ‘lauwe’ gemeente van Laodicéa nog een goede raad:

“Ik raad u aan van Mij te kopen goud, dat in het vuur gelouterd is, opdat gij rijk moogt worden, en witte klederen, opdat gij die aandoet en de schande uwer naaktheid niet zichtbaar worde; en ogenzalf om uw oogleden te bestrijken, opdat gij zien moogt. Allen die Ik liefheb – dat is de samenvatting – bestraf Ik en tuchtig Ik; wees dan ijverig en bekeer u.

Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent, Ik zal bij hem binnen komen en maaltijd met hem houden en hij met Mij.

Wie overwint, hem zal Ik geven met Mij te zitten op mijn troon, gelijk ook Ik heb overwonnen en gezeten ben met mijn Vader op zijn troon.”

Wat een geweldige brief! Een brief vol van de liefde van God.

Zo is God. Hij gebruikt voor Zichzelf het nederige beeld van de koopman, om de Laodicenzen te laten zien wat ze echt nodig hebben: Witte klederen om werkelijk bedekt te zijn, beproefd goud van geloof en ogenzalf om de dingen goed te zien. Daarbij hoort ook hun stand voor God en hun houding tegenover elkaar en tegenover de wereld rondom.

IK STA AAN DE DEUR EN IK KLOP

Over de woorden: “*Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop*” is heel veel gemediteerd. Deze woorden zijn vaak op prachtige wandteksten aangebracht, of kunstig met witte of gouden letters geborduurd op fluweel. Ik geloof niet dat je deze woorden op fluweel moet aanbrengen. Het is mij een beetje te zacht en te zoet.

Er wordt soms zo vreemd gepreekt, alsof de voorganger een gemoedelijke juffrouw is en de gemeente een lieve poes. En zo wordt dan de vergeving der zonden gepreekt. Alsof het allemaal oké is.

De indruk en de sfeer van de brief aan Laodicéa komt op mij over als van een hoger en heiliger niveau. Het heeft een diepere dimensie. Want waar het in die gemeente – en ook voor ons – op aan komt is dat de Heer op de stoep staat en klopt. Witte klederen en ogenzalf heeft Hij bij Zich. Bij iedere aanbieding klopt Hij.

Tot driemaal toe klopt Jezus op de deur van Laodicéa: Doe Mij open! Doe Mij open! Doe Mij open!

Het opendoen houdt eigenlijk in dat je tot de erkenning komt dat je niets ziet, dat je naakt bent en arm voor God. Als je dat voor jezelf erkent, dan zeg je tegen deze ‘Koopman’ niet meer: Aan de deur wordt niet gekocht. Want de prijs van deze aanbieding van God is natuurlijk toch ‘genade’. Het is alles voor niets. Ik zou bijna zeggen: Wee de christen, die de deur voor Jezus gesloten houdt – kerkmensen, dominees, iedereen – laat niemand zichzelf uitsluiten. Als je de deur voor Jezus niet opendoet, dan blijf je arm, naakt en blind.

Het komt er voor ieder van ons op aan, dat wij de deur van ons hart wijd openzetten voor Jezus. Zodat Hij kan binnenkomen met de kracht van Zijn bloed en de volheid van de Geest, en met Zijn visie op de dingen – ook van ons persoonlijk leven.

Laten wij ons ervoor hoeden een hoge borst op te zetten, en een eigengereide gemeente te zijn. Een gemeente die het heel erg met zichzelf getroffen heeft, en leeft in de stemming alsof alles oké is. Zo

is het bij niet één van ons. De Heer staat ook bij ons echt als een soort koopman op de stoep, en zegt ook tegen ons: Wil je voor Mij open doen? Want Ik heb witte klederen, ogenzalf en beproefd goud. Dat kan je van Mij krijgen. Beproefd goud! Een geloof dat beproefd wordt en daardoor gestaald en gelouterd is!

Het gaat erom dat ieder persoonlijk de deur van zijn hart opendoet. De klop van Jezus hoort en de belofte ziet en verstaat.

Jezus zegt tegen de gemeente van Laodicéa: *“Indien iemand naar mijn stem hoort...”* Het lijkt wel alsof de Heer er mee rekent dat niet heel Laodicea zal horen. Maar indien iemand in die gemeente Mijn stem hoort en de deur opent, ontvangt hij een grote belofte: *“...Ik zal bij hem binnenkomen en maaltijd met hem houden en hij met Mij.”*

De maaltijd met elkaar houden is bij een oosterling de expressie van de hoogste, diepste en rijkste levensgemeenschap. Aan tafel zitten met de gastheer betekent eenheid met hem. Dat is de essentie van de woorden: *“...en hij met Mij”*. Jezus stelt Zich niet eens op de voorgrond. Als Hij klopt en je doet open voor Hem, dan ontvang je juist aan die maaltijd alle geestelijke goederen van Hem. De overwinning.

Het lijkt allemaal paradoxaal. Maar als je de rijkdom van het geloofsleven geproefd hebt, is het niet meer paradoxaal. Als je capituleert voor Christus en de genade van God, dan heb je de grootst mogelijke overwinning behaald.

Het is zoals bij de tollenaar, die zich op de borst sloeg en zei: *“O God, wees mij, zondaar, genadig!”* Hij voelde zich onwaardig, maar deed de deur van zijn hart open voor God en voor de genade van het kruis, en ging gerechtvaardigd naar huis. *“Wie overwint”,* zegt Jezus, *“hem zal Ik geven met Mij te zitten op mijn troon, gelijk ook Ik heb overwonnen en gezeten ben met mijn Vader op zijn troon.”*

De gemeente van Laodicéa, die er zo slecht voor stond, wordt – hoewel met scherpe bewoordingen – op deze toch wel heel liefdevolle wijze aangesproken met beloften, zoals die voor geen van de andere gemeenten genoemd worden. Het is niet te vatten dat je met Hem mag zitten op Zijn troon.

We willen allemaal wel graag op de troon zitten. Een beetje heersen. Het ligt in onze natuur dat we graag een beetje de baas spelen, ook over elkaar. We willen allemaal graag onszelf handhaven. Tot bij de bisschoppen zie je hoe de ene bisschop wil heersen over de andere. Een duidelijk voorbeeld hiervan zien we in wat er zich op het ogenblik afspeelt in Rome. De Zwitserse theoloog Hans Küng wordt door de paus zijn werk als hoogleraar aan de Universiteit ontnomen, terwijl Prof. Edward Schillebeeckx gehandhaafd wordt.* Waarom? Beiden zijn even modern en vrijzinnig. Het verschil is alleen dat Küng het kerkelijk dogma van de onfeilbaarheid van de Paus afwijst, en Schillebeeckx niet. Wat over Jezus gezegd wordt is voor het Vaticaan kennelijk ondergeschikt aan de dogma's van de kerk. De onfeilbaarheid van de paus mag niet worden aangetast, want dan tast je zijn troon aan en het instituut.

Waar we ook verder kijken in de wereld, we zien overal hoe de wereldleiders met elkaar aan het bekvechten zijn, terwijl de wereld in brand staat. Maar ze zien niets. Ze zien niet hoe in het Midden Oosten de spanningen aan het opstapelen zijn, en hoe ook China zich met die situatie gaat bemoeien.

In een visioen zag ik China als een vulkaan, die aan het werken is, en waarvan de lava naar alle kanten stroomt, ook in de richting van Israël. Heel de wereldpolitiek stuwt op in de richting van het Midden Oosten. Het wordt daar een 'wielen en woelen', een onrustig heen en weer kolken, met als centrum, als kern Israël. Maar in de benauwdheid der tijden, zal dit volk tot bekering komen.

We gaan ernstige tijden tegemoet. Maar wie nu de deur voor Hem opendoet, die mag bekleed zijn met witte overwinningsklederen. Die krijgt van Hem fijn, beproefd goud. De hemelse 'koopman' biedt het aan zonder geld. Wat Hij te geven heeft, vloeit vanuit Zijn kruisverdienste, vanuit Zijn bloedstorting op Golgotha. Dan mag je

* Verwezen wordt naar het conflict in 1979 tussen het Vaticaan en de theologen Küng en Schillebeeckx naar aanleiding van hun publicaties.

rijk zijn in God. Dan mag je Zijn vrede smaken en alle dingen die Hij in het vooruitzicht heeft gesteld. Als je zo capituleert voor Hem, overwin je met Hem en mag je met Hem op de troon zitten. Dan maakt Hij aan Zijn vrienden de heilgeheimen bekend van Zijn regering. Want als je naast Hem op de troon zit, weet je ook van de troonbeslissingen af en kun je de ‘troonrede’ van Jezus als het ware meelesen. Naast Jezus op de troon regeer je als het ware een beetje met Hem mee, dwars door je capitulatie heen. Juist vanwege je capitulatie voor de genade van God, krijg je ‘ogenzalf’, waardoor je de dingen van het komende koninkrijk Gods mag zien. *‘De Heilige Geest zal u de toekomstige dingen verkondigen.’* (Johannes 16:13 SV)

Wij zijn niet als schapen zonder herder. De Heer wijst ons waar we heengaan. En dan mogen we geloven dat Hij Zijn gemeente gaat vergaderen, en dat Hij ook het grote Mohammedaanse volk, een ogenblik ‘de woestijn’ in voert, zoals destijds hun stammoeder Hagar. Maar ook met hen gaat God Zich bemoeien in een vastgelopen moment. In een moment, waarin zij eigenlijk doodverlegen zijn met de hele toestand. Ook de Arabische wereld zal tot bekering komen, en zal de Zoon van God mogen zien. De Arabische wereld zal zien dat er een bron geopend is – net als bij Hagar. Als zij dit zien en ervaren, gaan zij hun kinderen niet meer als guerrilla’s op weg sturen om te moorden, maar leiden ze hen bij de hand naar dé Bron om lafenis te krijgen.

De Schriften worden vervuld.

Ons gebed moet zijn een vraag om Gods ‘ogenzalf’, opdat we de Schriften mogen verstaan, waardoor de Heer tot Zijn gemeente spreekt. Opdat we in ons hart die geweldige geestelijke kracht mogen ontvangen, en in de kracht van de Naam ‘Ik ben die Ik ben’ mogen staan, leven en wandelen. Een ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich, gelijk Hij rein is, zegt de Schrift (1 Johannes 3:3).

Ik geloof dat God ons dat geven wil.

Uit onszelf zien we niets, en zijn we blind voor het wereldgebeuren.

We spellen de kranten en turen naar de TV, maar we worden er uiteindelijk niet wijzer van. We zien alleen maar rampzaligheden, en de achtergronden en de werkelijkheid van Gods regering zien we niet. Maar de gemeente van Christus mag werkelijk andere ogen krijgen, met de ogen zelf van Jezus Christus, en met Hem zitten op zijn troon.

Als je dat goed doorleefd hebt, en zo van de genade hebt leren leven, dan zul je ook niet meer met trots op die troon zitten. Dan mogen we boven alle omstandigheden staan en er met Hem over heersen en deze beheersen.

Dat is genade. Dan kom je er nooit meer onder te zitten.

Natuurlijk is het vreselijk wat er momenteel allemaal gebeurt in Afghanistan.* We hebben zelf ook een oorlog meegemaakt in 1940-1945. Sommigen zelfs ook al in 1914-1918. Ik was toen nog maar een kleine jongen, geboren in 1915, maar ik herinner mij heel goed het dreunende geluid van de 'dikke Bertha's', zoals de Duitse kanonnen genoemd werden. Eindeloze scharen vluchtelingen uit België heb ik als kind naar Zeeuws Vlaanderen zien komen.

Deze wereld is vandaag de dag vol van verschrikkelijke toestanden. Natuurlijk grijpt dat je aan. Je moet wel van steen zijn als dat alles je onberoerd laat. In het menselijke vlak moeten wij ook doen wat we kunnen voor mensen die de verschrikkingen van de oorlogen ondergaan.

Maar bovenal moeten wij bidden of Zijn koninkrijk mag komen met kracht!

We kunnen overal in het land en de wereld de gelovigen trachten op te roepen tot de eendrachtige erkenning van het Lam Gods, met de bede dat allen de 'klop op de deur' zullen verstaan en open zullen doen voor Jezus. Want Hij alleen kan ons rijk maken en een doorbraak geven van Zijn koninkrijk.

- *"Wie een oor heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt."* -

* Verwezen wordt naar de oorlog tussen de Sovjet Unie en Afghanistan van 1979 tot 1989

© Ds. A.A. Leenhouts: "Zeven Brieven van Jezus"
(1973, 1979, 1980)
Redactionele bewerking 2013

GETUIGENIS
EN EENHEID

Stichting Getuigenis en Eenheid
Postbus 64814, 2506 CE Den Haag
info@getuigeniseneenheid.nl
www.getuigeniseneenheid.nl